

Advies over het voorontwerp van programmadedcreet bij de begrotingsopmaak 2023

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
BE-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99

www.vlor.be
info@vlor.be

Advies op vraag van Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed op 10 oktober 2022

Uitgebracht door de Algemene Raad op 20 oktober 2022 met eenparigheid van stemmen

Vorbereiding: werkgroep Beleidsnota-Programmadecreet op 13 oktober 2022 onder voorzitterschap van Leen Van Heurck

Dossierbeheerder: Filip De Bruyne

Op vraag van Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, geeft de Vlor advies over het voorontwerp van programmadecreet bij de begrotingsopmaak 2023. Het advies heeft betrekking op de maatregelen onder hoofdstuk 7. Onderwijs en vorming.

1 Hoger onderwijs

1.1 Werkingsuitkering

De Vlor waardeert de extra budgettaire inspanning van de Vlaamse Regering voor het hoger onderwijs, in het bijzonder voor het correct zetten van het basisbedrag van 2023 voor de indexprovisie van de lonen (afdeling 5), het indexeren van de groeipaden OBE (afdeling 4) en de toename van de werkingsmiddelen met 8 miljoen euro als kleine compensatie voor de stijgende energiekosten (afdeling 8).

Tegelijkertijd kan de raad alleen maar vaststellen dat dit niet volstaat:

- Door de onderindexering van de looncomponent in de werkingsenveloppe in 2021 en 2022, en het niet-indexeren van het werkingsgedeelte en de investeringstoelage, verdwijnt er nog steeds 82,4 miljoen euro uit de financieringsenveloppe hoger onderwijs voor 2023 ten opzichte van een berekening van de enveloppe volgens de indexeringsregels zoals bepaald in de codex hoger onderwijs. De Vlor herhaalt zijn pleidooi voor een correcte indexering van alle werkingsmiddelen;
- Hogescholen en universiteiten worden geconfronteerd met een stijging van de energiekost die een veelvoud bedraagt van de voorgestelde 8 miljoen euro.

Bovendien beslist de Vlaamse Regering om de 'kliks' niet toe te kennen voor de variabele onderwijsdelen van de universiteiten VOWun en VOWac (afdeling 6). Al voor de vierde keer in een periode van 8 jaar volgt de financiering van de universiteiten daarmee niet de evolutie van het aantal opgenomen studiepunten. Kortom, in 2023 zullen er van 133.121 studenten¹ ruim 10.650 studenten ingeschreven zijn aan universiteiten die de overheid niet financiert. Dat zet een druk op de begeleiding van studenten, op het personeel en finaal op de kwaliteit van het aangeboden onderwijs.

Alle factoren en maatregelen samen beschouwd, van de niet-indexering van de werkingsmiddelen tot het niet klikken van de variabele onderwijsdelen van de universiteiten én de verhoogde energiekosten, maakt de situatie voor de besturen van de onderwijsinstellingen op termijn financieel onhaalbaar. De Vlor vraagt naar bijkomende structurele middelen om de kwaliteit van het onderwijsaanbod te blijven garanderen.

1.2 Remediëring starttoetsen

Hogescholen en universiteiten die bacheloropleidingen aanbieden waarvoor een starttoets verplicht is, ontvangen vanaf 2023 een bijkomende werkingstoelage van in totaal 2,1 miljoen euro. Daarmee wordt een deel van de kosten voor een remediëringaanbod gefinancierd (afdeling 10).

¹ Agentschap Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties & Studietoelagen. [Hoger Onderwijs in cijfers. Academiejaar 2021-2022, pg. 10](#)

De Vlor verwacht dat die werking van starttoetsen en remediëring na het eerste jaar geëvalueerd wordt. Daarbij wordt onder andere nagegaan of dit startbedrag voldoende de kosten dekt.

Daarnaast vraagt de Vlor om die bijkomende middelen jaarlijks te verdelen op basis van het aandeel in de financieringspunten voor de opleidingen waarvoor een starttoets georganiseerd wordt.

2 Volwassenenonderwijs

2.1 Vlaams Ondersteuningscentrum voor Volwassenenonderwijs (Vocvo)

Met artikel 75 van het voorontwerp van programmadecreet wordt een subsidie voor Vocvo ingeschreven in het decreet volwassenenonderwijs voor de uitvoering van drie opdrachten (afdeling 1):

- 1 de coördinatie en ondersteuning van het geletterdheidsbeleid van de Vlaamse overheid;
- 2 de werking inzake duidelijke taal;
- 3 de opdrachten in uitvoering van het strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden.

De Vlor apprecieert dat er een stuurgroep opgericht wordt waarbij Vocvo het draagvlak voor het 'strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden' kan aftoetsen bij de aanbodverstrekkers en andere stakeholders. Daarnaast apprecieert de raad ook de uitbreiding van de Algemene Vergadering van VOCVO met de pedagogische begeleidingsdiensten aangezien dit zal bijdragen tot een evenwichtigere en gelijkwaardigere vertegenwoordiging en inbreng van de centra voor volwassenenonderwijs.

2.2 Aanvullende middelen voor asielproblematiek

De Vlor vindt het positief dat de middelen ten behoeve van de asielproblematiek opnieuw worden toegekend voor 2023 (afdeling 2), maar wijst erop dat de middelen sinds 2020 op hetzelfde niveau blijven staan en niet geïndexeerd worden.

3 Kenniscentrum “Leerpunt”

In artikel 89 van het voorontwerp van programmadecreet wordt een subsidie voor het kenniscentrum 'Leerpunt' ingeschreven in het decreet betreffende kwaliteit van onderwijs. Daarbij wordt in hetzelfde artikel de vier doelstellingen van het kenniscentrum omschreven (afdeling 13).

De Vlor is van mening dat de Vlaamse Regering zich hier had kunnen beperken tot het creëren van de decretale rechtsgrond om de subsidie te kunnen toekennen. Met betrekking tot de doelstellingen van het nieuw kenniscentrum vraagt de Vlor om hierover draagvlak te creëren binnen de decretaal voorziene overlegorganen met alle partners vooraleer die decretaal worden vastgelegd.

Voor de Vlor is op dit moment nog niet duidelijk hoe het kenniscentrum complementair zal zijn tegenover andere onderzoekscentra en -initiatieven in Vlaanderen en een meerwaarde zal vormen. Uitzonderd voor het verkrijgen van de enige licentie van de Education Endowment Foundation

(EEF) om hun materialen naar Vlaanderen te vertalen, mist de Vlor nog verdere onderbouwing in de memorie van toelichting om het kenniscentrum op te richten.

De raad vraagt aan de Vlaamse Regering om in de verdere uitwerking betrokken te worden en advies te verlenen over het uitvoeringsbesluit.

4 Energiekosten

De Vlaamse Regering voorziet extra werkingsbudget voor het leerplichtonderwijs, het deeltijds kunstonderwijs, internaten en centra voor leerlingenbegeleiding in 2022 en 2023 als compensatie voor de hoge energiefacturen (afdeling 14).

	2022	2023
Gewoon basisonderwijs	40.673.000	33.412.221
Buitengewoon basisonderwijs	3.519.000	2.890.802
Academies deeltijds kunstonderwijs	72.000	59.417
Centra leerlingenbegeleiding	611.000	501.927
Gewoon secundair onderwijs	19.184.000	15.759.350
Buitengewoon secundair onderwijs	1.820.000	1.495.101
Internaten	1.073.000	881.452
Totaal	66.952.000	55.000.270

Voor materiaal- en energie-intensief studietoelaanbod in het secundair onderwijs wordt bijkomend in 2023 nog 10 miljoen euro werkingsbudget vrijgemaakt (afdeling 15).

De verdeling van die middelen gebeurt à rato van het aantal leerlingen per school.

De Vlor betreurt dat er voor het volwassenenonderwijs geen enkele financiële maatregel ter compensatie van de sterk verhoogde energiekosten wordt opgenomen.

Daarnaast stelt de raad vast dat de extra middelen niet recurrent zijn en bijgevolg geen oplossing zijn voor het structurele tekort aan werkingsmiddelen voor basis-, secundair-, deeltijds kunst- en volwassenenonderwijs. Om op korte termijn de dalende koopkracht (meer dan 30 % in vergelijking met het schooljaar 2008-2009 voor het secundair onderwijs, meer dan 20% voor het volwassenenonderwijs in vergelijking met het schooljaar 2019-2020) tegen te gaan, vraagt de Vlor om de werkingsmiddelen voor het secundair-, deeltijds kunst- en volwassenenonderwijs vanaf het begrotingsjaar 2023 volledig te indexeren.

De Vlor vraagt zich tot slot af of er geen billijkere verdeling van die middelen mogelijk is. Als de EPC-waarden van de schoolgebouwen beschikbaar zijn, kan dat voor een deel mee bepalen hoe de middelen verdeeld worden. Op die manier komen de middelen terecht bij de scholen waar de noden het hoogst zijn.

Leen Van Heurck
algemeen secretaris

Ann Verreth
voorzitter

Bronnen

Agentschap Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties & Studietoelagen. [Hoger Onderwijs in cijfers. Academiejaar 2021-2022, pg. 10](#)